

DON'T BANK ON THE BOMB

Om svenska institutioners finansiering av kärnvapen
och vad du kan göra för att stoppa det.

SVERIGE

OM ICAN

Den internationella kampanjen för avskaffandet av kärnvapen, **International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN)**, är en global koalition av organisationer inom det civila samhället som arbetar för en värld fri från kärnvapen. Vi uppmanar alla länder att inleda förhandlingar om ett avtal som förbjuder kärnvapen.

“Om Gandhi och Martin Luther King levde idag, skulle de vara en del av ICAN.”

MARTIN SHEEN, skådespelare och aktivist

Publicerad oktober 2013
Kontakt: [sverige@icanw.org](mailto: sverige@icanw.org)

Inledning

Idag tillhandahåller eller investerar tre svenska finansiella institutioner uppskattningsvis 3,2 miljarder kronor i kärnvapenföretag.

Denna publikation innehåller landsspecifik information från rapporten “Don’t Bank on the Bomb” (2013). Den identifierar de svenska finansiella institutioner som har betydande finansiella relationer med en eller flera av världens 27 största kärnvapenproducenter. Du finner även en kort sammanfattning av det kärnvapenrelaterade arbete som utförs av var och en av dessa producenter. Publikationen innehåller information om arten och värdet av specifika transaktioner och innehav för berörda institutioner.

FINANSIÄRER

Institutionerna som identifieras är banker, pensionsfonder, statliga investeringsfonder, försäkringsbolag och kapitalförvaltare. De har tillhandahållit olika typer av finansiella tjänster till kärnvapenföretag. De viktigaste utgörs av lån, investeringar och kapitalförvaltning.

Alla institutioner som sedan den 1 januari 2010 finansierat kärnvapenbolagen har analyserats utifrån årsredovisningar, finansiella databaser och andra källor. Vi redogör här för de institutioner som är mest involverade i finansieringen av ett eller flera

kärnvapenföretag.

I den fullständiga rapporten finns både en sammanfattning och en fullständig beskrivning av alla de finansiella institutioner som är starkast kopplade till en eller flera av de 27 kärnvapenföretagen. I detta innefattas banklån, emissionsgarantier, aktier eller obligationsemissioner och/eller genom aktie- eller bondholdings med en gräns på minst 0,5% av samtliga utestående aktier eller obligationer.

INNEHÅLL

Hall of Shame	2-3
Skandinaviska Enskilda Banken	
Svenska Handelsbanken	
Hall of Fame	4-5
Folksam	
KPA Pension	
Runners up	6-8
Nordea	
Swedbank	
Ett globalt kärnvapenförbud	10
Stöd för ett förbud	11
Agera mot kärnvapeninvesteringar	12-19
Kärnvapenproducenter	20
Referenser	21

Hall of shame

Banker som finansierar och/eller investerar i kärnvapenproduktion.

Här redovisas resultaten från vår granskning av vilka banker som finansierar och/eller investerar i de 27 kärnvapenföretagen. Analysen utfördes enligt metodik och gränstal som anges i huvudrapporten. Varje avsnitt innehåller följande information om varje bank:

De typer av finansiella förbindelser som aktören har med ett eller flera kärnvapenföretag. Relationerna är grupperade efter lån, investeringar och kapitalförvaltning. Finansiella aktiviteter listas i bokstavsordning efter kärnvapenföretagen i varje kategori.

Namnet på det mottagande företaget, belopp, datum och (om känt) syfte för finansieringen. För lån och obligationer anges förfallodagen, liksom räntenivån.

SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN (SEB)

SEB har uppskattningsvis 243,4 miljoner US dollar investerade i eller utlånade till kärnvapenproducenter.

LÅN

I december 2010 säkrade **BAE Systems** ett femårigt revolvekredit till ett värde av 3161 miljoner US dollar. Likviden användes till återfinansiering och allmänna företagsändamål. SEB var en del av det banksyndikat som överförde ett belopp uppskattat till 132 miljoner US dollar.¹

I april 2011 säkrade **EADS** en femårig kreditfacilitet till ett värde av 4354,3 miljoner US dollar med en basränta på Euribor 37 500 bps. Likviden användes för återfinansiering och för allmänna företagsändamål. SEB deltog i ett banksyndikat med 39 banker som tillhandahöll ett uppskattat belopp på 1114 miljoner US dollar.²

SVENSKA HANDELSBANKEN

3

Svenska Handelsbanken har uppskattningsvis 78,1 miljoner US dollar investerade i eller utlånade till kärnvapenproducenter.

LÅN

I juli 2010 säkrade **General Dynamics** ett treårigt revolvekredit till ett värde av 1 000 miljoner US dollar till en basränta på LIBOR+50 000bps. Emissionslikviden användes till att återfinansiera ett lån från juli 2009 och till att tillhandahålla en backup för företagscertifikat. Svenska Finans International, ett dotterbolag till Handelsbanken, deltog i ett banksyndikat på 21 banker som tillhandahöll cirka 37,5 miljoner US dollar.³

I juli 2011 säkrade **General Dynamics** ett revolvekredit till ett värde av 2 000 miljoner US dollar till en basränta på LIBOR+37 500bps. Kreditutrymmet delades i två delbetalningar: 1 000 miljoner dollar till juli 2016 och 1 000 miljoner dollar till juli 2013 som ersatte ett lån från juli 2010. Likviden användes för återfinansiering och för allmänna företagsändamål. Handelsbanken deltog i ett banksyndikat med 22 banker som tillhandahöll ett uppskattat belopp på 78,1 miljoner US dollar.⁴

Hall of fame

Banker och försäkringsbolag som har en heltäckande policy mot investeringar i eller lån till kärnvapenproducenter.

För att identifiera vilka aktörer som har en policy gällande kärnvapen har vi studerat en rad olika källor: NGO-rapporter, screeningbyråers information, aktörernas egna rapporter och webbplatser, information från aktivister över hela världen och andra offentliga källor. Baserat på denna information hittades internationellt 33 aktörer med en offentlig policy som specifikt utesluter kärnvapenföretag. Vi studerade regelverken och fann att totalt 13 platsade i kategorin “Hall of Fame”, varav två var svenska. Detta för att de uppfyller följande kriterier:

- De har publicerat sin policy och/eller en sammanfattning av den
- Policyn utesluter investeringar i kärnvapenföretag (och återkallar tidigare investeringar och förhindrar framtida investeringar)
- Policyn är heltäckande och allomfattande
- Inga undantag görs för någon typ av kärnvapenföretag
- Inga undantag görs för någon typ av verksamhet inom kärnvapenföretag
- Inga undantag görs för någon typ av finansiering eller investering

Aktörer vars kärnvapenpolicy inte uppfyller samtliga kriterier ingår i kategorin “Runners up”. Ingen av de institutioner som anges i “Hall of Fame” investerar i någon av de 27 identifierade kärnvapenproducenterna.

FOLKSAM

Försäkringsbolaget Folksam är en av de största svenska förvaltarna som erbjuder försäkringar, sparande och lån.⁵

I Folksams årsrapport för 2012 står det att de utesluter illegala vapen, såsom klusterbomber, antipersonella minor och kärnvapen. Samtliga bolag inom Folksam tillämpar dessa kriterier.

Dotterbolaget KPA Pension har antagit ännu tuffare kriterier och tillåter inga investeringar i vapenindustrin överhuvudtaget.⁶

Folksams fondförvaltare uppmantras att anta FN:s principer för ansvarsfulla investeringar.

Folksam informerar kontinuerligt fondbolagen om de uteslutningar som har gjorts grundat på Folksams etiska investeringskriterier, och begär ut information om hur fondbolagen agerar utifrån informationen.⁷

Folksams uppdaterar och publicerar en lista över uteslutningar på sin hemsida.⁸

Folksam utesluter för närvarande tio företag på grund av deras inblandning i produktionen av kärnvapen specifikt eller den mer allmänna kategorin "illegala vapen".

KPA PENSION

KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom den kommunala sektorn i Sverige. Folksam äger 60% av KPA medan Svenska Kommuner och Landsting äger 40%.

KPA Pension investerar inte i företag eller grupper som producerar vapen som av KPA definieras som produkter gjorda för att döda eller skada människor eller ödelägga platser och som säljs till militära användare.⁹

KPA offentliggör sin uteslutningslista och för närvarande utesluts 122 företag som medverkar i vapenindustrin.¹⁰

KOM IHÅG!

Dotterbolag kan påverka policy

KPA:s mycket strikta policy gällande investeringar i kärnvapentillverkning kan vara skälet till att Folksam har börjat utveckla en mer heltäckande policy.

Runners up

Banker som har antagit riktlinjer vilka i viss utsträckning begränsar möjligheten att investera i kärnvapenföretag.

Dessa institutioner har riktlinjer, om än bristfälliga då de inte uppfyller en eller flera av följande kriterier:

- Inga undantag görs för någon typ av kärnvapenföretag
- Inga undantag görs för någon typ av verksamhet inom kärnvapenföretag
- Inga undantag görs för någon typ av finansiering eller investering

Kategorin “Runners up” har en ganska bred definition och utgör en plats för de aktörer som nästan förtjänar en plats inom “Hall of Fame”, men även för vissa aktörer som nått och jämnt undslipper kategorin “Hall of Shame”. För varje aktör ges en beskrivning av deras policy och aktuella investeringar som finns i någon av de 27 kärnvapenföretagen i världen, om sådana investeringar finns. Vi anger också skälet till varför vissa aktörer inte platsar i “Hall of Fame”.

Genom att inkludera en “Runners up”-kategori vill vi uppmuntra till diskussion om hur fler institutioner kan sluta investera i kärnvapen. I kommande uppdateringar av rapporten ser vi fram emot att kunna välkomna fler aktörer till “Hall of Fame”.

Nordeas policy omfattar inte kärnvapenföretag som ansvarar för att upprätthålla kärnvapenarsenaler. Policyn omfattar inte heller alla finansiella tjänster. Nordea erbjuder kapitalmarknadsprodukter, sparande, kapitalförvaltning samt liv- och pensionsprodukter till cirka 11 miljoner kunder i Norden och på några nya europeiska marknader.

Det är en av de största finansiella tjänsteföretagen i Norden och Östersjöområdet.

Nordea investerar inte i företag som är inblandade i produktionen av illegala vapen, dvs biologiska vapen, kemiska vapen, laservapen som förorsakar blindhet, landminor och klustervapen. Dessutom beslutade Nordea 2011 att utesluta företag som bidrar till nukleära program, dvs utvecklings- och produktionsfasen av kärnvapen.

Från den 28 augusti 2013 exkluderas 11 företag ur Nordeas fonder på grund av inblandning i produktion eller utveckling av kärnvapen.^{11, 12, 13, 14}

Nordea har en policy för kapitalförvaltning som tillämpas på alla fonder och portföljer som förvaltas av Nordea Investment Management. Men

det finns ett undantag för dotterbolag som investerar i externa fonder och fonder inom Nordeas Guidad Fund Universe. Nordea informerar då externa förvaltare om hur bolagen bryter mot internationella normer, när så sker, och rekommenderar dessa att anta Nordeas policy för ansvarsfulla investeringar.¹⁵ Nordeas kreditpolicy nämner dock inte specifikt uteslutning av kärnvapen.

LÅN

I oktober 2011 säkrade **Rolls-Royce** en femårig kreditfacilitet till ett värde av 1000 miljoner pund. Likviden användes för att återfinansiera två existerande syndikerade faciliteter och för allmänna företagsändamål. Nordea deltog i ett banksyndikat på 23 banker som tillhandahöll uppskattningsvis 46,3 miljoner US dollar.¹⁶

KAPITALFÖRVALTNING

Tabellen till höger visar det kärnvapenföretag som Nordea Bank äger eller förvaltar 0,64% av alla utestående aktierna i vid kartläggningen.

TABELL.
NORDEAS AKTIEINNEHAV

Företag	Rockwell Collins
Land	USA
% av alla utestående aktier	0,64
Värde	40 miljoner \$ US
Registrering (intervall)	31 mars 2013 till 31 maj 2013

Källa: Thomson ONE Banker, "Share ownership", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), hämtad juli 2013.

Swedbank har gjort viktiga positiva förändringar i hur de väljer att investera i kärnvapenföretag, men tillämpar ännu inte sin policy på alla sina tjänster. Undantaget är tjänster för tredje part, t.ex. pengar tillgängliga via Swedbanks plattformar eller kanaler vilket idag innebär att Swedbank inte platsar i "Hall of Fame".

Med 7,8 miljoner privatkunder och fler än 600 000 företags- och organisationskunder är Swedbank Sveriges största bank avseende kundantal och har en ledande position på hemmamarknaderna i Estland, Lettland och Litauen.¹⁷

Swedbank ser sin policy beträffande försvarsindustrin som ett sätt att värna de mänskliga rättigheterna. Under 2012 skapade Swedbank en koncerngemensam policy för mänskliga rättigheter, vilket ses som ett första steg i genomförandet av FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter.¹⁸ Dessutom antog Swedbank ett ställningstagande fokuserat på försvarsindustrin där de slår fast att de har nolltolerans mot att utföra finansiella tjänster åt kunder som tillhör någon grupp som tillverkar, moderniserar, säljer eller köper illegala vapen såsom klusterbomber, personminor, kemiska eller biologiska vapen.

- Swedbank tillämpar nolltoleransprincipen för finansiella tjänster till kunder som tillhör en grupp som tillverkar, moderniserar, säljer eller köper kärnvapen.
- Swedbank finansierar eller underlättar aldrig export av försvarsmateriel eller tjänster till något land som är föremål för EU:s eller FN:s sanktioner. Swedbank utför alltid bedömningar vid alla exportkrediter i syfte att förhindra att export av försvarsmateriel som finansieras av Swedbank används av utländska myndigheter för att förtrycka den egna befolkningen eller stödja omotiverad extern aggression.¹⁹

Swedbank började implementera sin policy för försvarsmateriel under 2013²⁰ och analyserar alla förbindelser med försvarsindustrin (inte enbart den nukleära vapenindustrin). Swedbank har inte gjort några koncernövergripande retroaktiva justeringar av kreditportföljen, men vissa dotterbolag har börjat avvyttra från kärnvapenproducenter. Swedbank har för närvarande inte offentliggjort någon svart lista över kärnvapenproducenter, men planerar att göra det då deras utvärdering av förbindelserna med försvarsindustrin är färdigställd.²¹

“Mitt råd, min vädjan till alla, är detta: Var en pionjär. Vänta inte på andra eller på att dina grannar ska inleda åtgärder för nedrustning och vapenkontroll. Om du tar ledningen, kommer andra att följa.”

BAN KI-MOON, FN:s generalsekreterare, 2013

Ett globalt kärnvapenförbud

Ett avtal som förbjuder kärnvapen är både möjligt och brådskande ur ett globalt humanitärt perspektiv.

Kärnvapen är de enda massförstörelsevapen som ännu inte är förbjudna genom något internationellt avtal, trots att de har den största destruktiva kraften av dem alla. Ett globalt förbud mot kärnvapen borde egentligen redan finnas. Genom stark opinion och politiskt ledarskap kan det snart bli verklighet. Ett förbud skulle inte bara göra det olagligt för stater att använda eller äga kärnvapen. Det skulle även lägga grunden för kärnvapens avskaffande. Stater som vill nå en kärnvapenfri värld borde börja förhandla fram ett förbud nu.

KATASTROFALA EFFEKTER

Trots att kalla kriget sedan länge tagit slut finns många tusen kärnvapen kvar. En detonation av ett enda kärnvapen över en större stad skulle kunna döda över en miljon människor. Om tio eller hundra kärnvapen används kan det störa hela jordens klimat, orsaka global jordbrukskollaps, och leda till svältkatastrof. Det finns ingen möjlighet att hantera den humanitära katastrof som skulle följa, oavsett attackens storlek. Givet de katastrofala effekterna av kärnvapen är ett förbud och total nedrustning den enda ansvarsfulla vägen framåt.

SKYLDIGHET ATT NEDRUSTA

Enligt internationell rätt ska alla stater i god anda förhandla fram nedrustning av kärnvapen. Trots detta har kärnvapenstaterna inte kommit med några konkreta planer för hur en kärnvapenfri värld ska nås. De investerar stora pengar i att modernisera sina arsenaler vilket visar att de planerar behålla sina kärnvapen i många årtionden. Det är inte längre ett alternativ att låta detta misslyckande fortsätta. Så länge kärnvapen finns kvar, finns också risken för att de används – av misstag eller med avsikt. Ett förbud är både akut och nödvändigt.

STIGMATISERA KÄRNVAPEN

Ett kärnvapenförbud skulle stärka det globala tabut mot att äga och använda massförstörelsevapen. Det skulle sätta press på kärnvapenstaterna att avveckla sina moderniseringsprogram och arbeta för total avrustning. Det skulle även utmana stater som idag är allierade med kärnvapenstater. Dessutom skulle ett förbud utgöra ett starkt argument för att finansiella institutioner ska sluta investera i kärnvapenrelaterade företag. I korthet skulle ett förbud utmana alla de som idag bidrar till att kärnvapen finns kvar.

GLOBALT STÖD FÖR ETT KÄRNVAPENFÖRBUD

FLER ÄN 150 REGERINGAR

Tre av fyra medlemsstater i FN - däribland hela Latinamerika, Västindien och Afrika - stödjer arbetet för ett kärnvapenförbud. De måste nu omsätta detta till handling genom att inleda förhandlingar om ett avtal som förbjuder kärnvapen.

RÖDA KORSET OCH RÖDA HALVMÅNEN

Internationella röda kors- och rödahalvmån rörelsen - den största humanitära organisationen i världen, med nära 100 miljoner volontärer och anställda - har krävt ett bindande avtal som förbjuder och eliminerar kärnvapen.

FN:s GENERALSEKRETERARE

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon har konsekvent förespråkat ett kärnvapenförbud och arbetet för kärnvapens avskaffande. Han har också gett sitt fulla stöd till kampanjen ICAN.

FYRA AV FEM MÄNNISKOR

Mätningar sedan 2008 visar att i genomsnitt fyra av fem tillfrågade personer i 26 länder säger "ja" till ett kärnvapenförbud, inklusive de flesta invånarna i kärnvapenstaterna. Sedan 2010 har 20 miljoner namnunderskrifter skickats till FN med krav om ett förbud.

VARFÖR KAMPANJA MOT KÄRNVAPENINVESTERINGAR?

DU KAN FÖRÄNDRA

På senare år har finansindustrin blivit alltmer medveten om vikten av socialt ansvarsfulla investeringar (SRI). Eftersom dessa går utöver rättsliga skyldigheter, kan vi nå framgång även om det ännu inte finns något internationellt avtal som tvingar bankerna att agera.

KÄRNVAPEN BERÖR ALLA

Här i Sverige kan kärnvapen kanske upplevas som något avlägset. Men nästan alla har ett bankkonto, många hos banker som investerar i kärnvapen. Genom att förmedla budskapet "inte med mina pengar!" kan vi uppmuntra fler att kontakta sina banker och kräva att de förbjuder investeringar i kärnvapen.

ENGAGERA NYA AKTÖRER

Genom att kampanja mot investeringar i kärnvapenföretag kan du nå ut till finansiella institutioner, regeringsdepartement, företag, etiska rådgivare - en rad nya aktörer som kan åstadkomma förändring och visa hela samhällets stöd för ett förbud!

ÖVER PARTIGRÄNSERNA

Motståndet mot kärnvapeninvesteringar är inte knutet till partipolitik. Kampanjande mot investeringar är en brobyggare över partigränser som kan stärka samarbetet för en kärnvapenfri värld.

STIGMATISERA KÄRNVAPEN

Genom kampanjande mot investeringar kan du skapa uppmärksamhet i media och debatt om vad som är moraliskt försvarbart och inte. När intresset för att investera i kärnvapen avtar är det ytterligare ett tecken på att kärnvapen inte är legitima. Det ökar möjligheten för politiker att ta upp frågan om om kärnvapen på ett nytt sätt.

SKAPA NYA NORMER

När banker inför policys mot investeringar i kärnvapen bidrar det till att etablera nya normer. Banker har ett enormt inflytande på producenter och makt att direkt påverka och föra en dialog med tillverkare av kärnvapen. Att arbeta med finansärer är ett effektivt sätt att direkt påverka företag och visa att kärnvapen inte är ett långsiktigt hållbart affärsområde.

UTANFÖR BOXEN

Det här är ingen vanlig nedrustningskampanj. Genom att inrikta oss på banker skapar vi en bred och stark strategi som kan nå fler aktörer än politiker och regeringar. Aktörer från hela samhället behövs i arbetet för en kärnvapenfri värld.

Vad du kan göra

PÅVERKA ALLMÄNHET OCH MEDIA

De svenska storbankerna har en stor kundkrets, vilket innebär att det finns många potentiella kampanjare för mer etiska investeringar än kärnvapen.

BREV OCH VYKORTSAKTIONER

Uppmuntra personer och organisationer till att skicka brev eller vykort till banker som investerar i kärnvapen och till regeringen.

SOCIALA MEDIER

Sociala medier och bloggar är användbara verktyg för att engagera en bred allmänhet och inspirera människor att agera på ett snabbt och effektivt sätt. På Facebook, Twitter och YouTube kan du dela budskap och uppmaningar, samt främja mailaktioner och webbupprop. Sprid information om bankers investeringar i kärnvapen, uppmana till handling och twittra under hashtag #goodbyenukes

så deltar du i den globala rörelsen mot kärnvapen. Du kan också dela filmer från kanalen [youtube.com/ICANinAction](https://www.youtube.com/ICANinAction) och nyheter från [facebook.com/ican.sweden](https://www.facebook.com/ican.sweden).

UPPVAKTA POLITIKER

Parlamentariker kan också vara avgörande för att stoppa investeringar i kärnvapen då de kan ställa frågor i riksdagen, initiera riksdagsdebatter och verka för förändring av lagstiftning som stoppar investeringar i kärnvapen. Twittra till politiker och be dem att ställa sig bakom och sprida budskapet!

DEBATTARTIKLAR

Skriv debattartiklar om budskapet om att banker måste sluta investera i kärnvapen. Ett tips är

att fråga någon lokalt engagerad person inom en organisation som Röda Korset eller politiker om de vill skriva under artikeln tillsammans med dig.

RÅD FRÅN KAMPANJARE!

Samarbeta med föreningar

Genom att samarbeta med andra kan ni komplettera varandras kompetenser. Det stärker också budskapet när ni visar att ni representerar en bred koalition.

Starta dialog

Be om privata möten och diskussioner med banker. Ta till kampanjaktioner när privata diskussioner inte leder till förväntade resultat. Var envis!

Skaffa kunskap i det tekniska

Samla information och kunskap om hur banker och försäkringsbolag fungerar. Då kan ni föra en konstruktiv dialog. Om banken eller försäkringsbolaget säger att det inte kan sluta investera i kärnvapenföretag, kom ihåg att bevisbördan ligger på dem - särskilt som andra redan har gjort det!

PÅVERKA POLITIKER

Uppmana beslutsfattare att stifta lagar som förbjuder investeringar i kärnvapen. Kontakta både riksdagsledamöter och regeringen.

TOLKA FÖRBUDET MOT “ASSISTANS” TILL ATT OMFATTA INVESTERINGAR

Icke-spridningsavtalet säger att kärnvapenfria stater “inte får tillverka eller på annat sätt förvärva kärnvapen eller kärnladdningar, och att inte söka eller ta emot någon assistans i tillverkning av kärnvapen.” Att utföra finansiella tjänster och ge lån till företag som tillverkar kärnvapen är en form av “assistans” som går emot andan i denna artikel II. Sverige bör tolka avtalet så att investeringar i kärnvapen anses olagliga.

SVENSKT FÖRBUD MOT INVESTERINGAR

För att vara konsekvent med denna tolkning av icke-

spridningsavtalet, och för att tillse att inga svenska aktörer investerar i kärnvapenproduktion, bör Sverige anta en heltäckande lagstiftning som förbjuder detta. Lagstiftningen bör uttryckligen förbjuda investeringar i producenter av kärnvapen och/eller nyckelkomponenter för kärnvapen och avfyrningssystem. Uttrycket “investering” ska omfatta hela bankens verksamhet, både investeringar och kapitalförvaltning för både egna och tredje partskonton.

RIKSDAGSLEDAMÖTER

Dessa har en viktig roll i detta arbete. De kan uppmana regeringen att inleda förhandlingar om ett förbud mot kärnvapen, ställa frågor i riksdagen för att

få information om regeringens ståndpunkt och föra upp frågan om kärnvapeninvesteringar på dagordningen.

REGERINGSDEPARTEMENT

Det finns flera departement som kan vara relevanta att kontakta. I Sverige är det utrikesdepartementet som arbetar mest med nedrustning och icke-spridning av kärnvapen. Men du kan även kontakta försvars- och finansdepartementen och justitiedepartementet med frågor och krav på att förbjuda investeringar i kärnvapen.

VI HAR ARGUMENTEN!

Vi ska undvika investeringar i kärnvapen men vi kan inte lagstifta mot dem.

Det enda sättet att garantera att kärnvapenfinansiering straffas är lagstiftning. Erfarenheten från lagen mot investeringar i klustervapen visar att det är möjligt.

Huruvida investeringen bedöms som “assistans” avgörs från fall till fall.

Regeringar bör ha tydliga riktlinjer för banker att följa för att slippa kontrollera varje nytt fall.

Vi kan reglera offentliga medel men inte förbjuda privata investeringar.

Det är oansvarigt och inkonsekvent att reglera offentliga medel enligt bra principer men fortsätta låta privata investerare bryta mot dessa principer. Lagar måste omfatta alla typer av investeringar.

Hitta fler saker du kan göra på www.dontbankonthebomb.com/take-action-fordivestment

Framgång i Sverige

När den första “Don’t Bank on the Bomb”-rapporten släpptes i mars 2012 kontaktade vi de verkställande direktörerna för alla svenska banker som diskuteras i rapporten. Vi informerade dem om resultaten och bad om ett möte. Vi skickade också ut ett pressmeddelande. Vissa tidningar skrev om rapporten och bankernas delaktighet i kärnvapenproduktion. Snart började människor konfrontera bankerna via deras facebooksidor. Detta ledde till att fler nåddes av informationen och många kontaktade bankerna med frågor om kärnvapeninvesteringar.

Snart fick vi inbjudan att träffa alla bankerna och vi gick väl

förberedda, minst två personer, till mötena.

Bankerna var oftast representerade av två personer, en ekonomisk expert och en person med kunskap om hållbarhet. Ibland var det svårt att hitta rätt sätt att prata med de ekonomiska experterna. I dessa fall, var hållbarhetspersonen generellt mycket användbar. Vi märkte att det hjälpte om vi hade med någon person som är kunnig inom ekonomi.

Vi höll också ett rundabordsamtal med investerare. Det arrangerades tillsammans med svenska Röda Korset och Ethix SRI Advisors, ett företag som ger bankerna rådgivning om etiska investeringar. Med fanns

också en representant från utrikesdepartementet. Även om diskussionerna var bra verkade ingenting ha förändrats, trots uppmärksamheten i media.

Men sommaren 2013 fick vi ett e-mail från Swedbank om att de hade beslutat sig för att upphöra med investeringar till kärnvapenföretag. Det var en stor framgång och vi tror att våra möten och vårt arbete gjorde stor skillnad. Nu ska vi fortsätta att arbeta för att alla svenska institutioner slutar finansiera kärnvapen.

JOSEFIN LIND
Informationsansvarig
Svenska Läkare mot Kärnvapen

5 SKÄL FÖR BANKER ATT SLUTA INVESTERA I KÄRNVAPEN

1

KÄRNVAPEN ÄR INHUMANA

Kärnvapen är inhumana. Banker och försäkringsbolag kan ha sin egen åsikt, och har rätt till sin egen åsikt när det gäller vad som är tillåtet för dem och deras kunder att investera i. Därför kan de också besluta att de helt enkelt inte gillar massförstörelsevapen.

2

KÄRNVAPEN ÄR TABU

Det finns ett starkt tabu idag mot att använda kärnvapen. Det är hög tid att skapa ett tabu mot att investera i kärnvapen. Vilket anseende skulle en bank få om kärnvapen som de har finansierat användes och dödar miljoner människor?

3

BANKKUNDER BRYR SIG

Runt om i världen letar allt fler konsumenter sätt att bli mer miljövänliga och etiska, genom att till exempel köpa rättvisemärkta produkter och flytta sina investeringar till etiska fonder. Självklart är kärnvapenföretag ett exempel på oetiska investeringar.

4

KÄRNVAPEN GÖR DIG INTE RIK

För det mesta är avkastningen på investeringen i kärnvapenproducenter varken större eller mindre än andra branscher och marknader. Det innebär ingen betydande ekonomisk fördel, eller förlust, att upphöra med tjänster till kärnvapenproducenter.

5

KÄRNVAPEN ÄR KORTSIKTIGA

Det finns en tvingande skyldighet för stater att förhandla fram nedrustning och eliminera kärnvapenarsenaler. Denna skyldighet innebär att kärnvapenproduktion inte är någon livskraftig långsiktig industri.

Kravlista till banker & försäkringsbolag

Utveckla en heltäckande policy mot investeringar i tillverkning av kärnvapen.

Finansiella institutioner bör utveckla en policy som utesluter alla finansiella förbindelser med företag som deltar i produktion av kärnvapen. Investeringar gör produktion möjlig. Detta innebär att inga undantag bör göras för finansiella tjänster på uppdrag av tredje part, för fonder som följer ett index, projektfinansiering för civila ändamål av företag som också är inblandat i kärnvapen, och inte heller bör det vara en policy som endast utesluter projektfinansiering för kärnvapen.

Informera producenten om varför lån inte ges.

Banken och/eller försäkringsbolaget bör informera det producerande företaget om beslutet att avsluta investeringar på grund av företagets inblandning med kärnvapen. De kan ange tydliga tidsramar för företaget att inom en begränsad tidsram upphöra med verksamheten som har anknytning till produktion av kärnvapen, för att på det sättet bibehålla investeringar eller lån. I fall där ett producerande företag fortsätter medverka i produktionen av kärnvapen efter den fastställda tidsfristen måste finansören upphöra med sina tjänster tills dess att företagen avslutat sitt kärnvapenengagemang. Nya ansökningar om investeringar eller lån måste avslås tills företaget har upphört med all verksamhet kopplad till produktion av kärnvapen.

SVAR PÅ TAL PÅ BANKMÖTET

De hänvisar till sina allmänna principer och riktlinjer.

Bankerna hänvisar ofta till allmänna principer när de tillfrågas om sin inblandning i vapenproduktion: sin uppförandekod, FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, Ekvatorprinciperna etc. Dessa visar bankens engagemang för etisk finansiering. Men att anta uppförandekoder eller avsiktsförklaringar betyder inte att de uppfylls i praktiken och är ingen garanti för etiska investeringar. Fråga hur de implementeras i praktiken! Genom att granska bankernas investeringspraxis kan du förse dig med konkreta bevis på huruvida dessa principer efterlevs fullt ut eller inte.

“Företagslån är inte avsedda att finansiera tillverkning av kärnvapen.”

Bankerna bestrider ibland att deras kärnvapen-policy är applicerbar på företagstjänster med argumentet att de “inte direkt syftar till att finansiera kärnvapenproduktionen i sig”. Det innebär att deras policy inte gäller när de tillhandahåller pengar för allmänna företagsfinansieringssyften. Det här är en allvarlig brist, eftersom en bank inte kan garantera att pengarna inte kommer att användas för att framställa kärnvapen.

Ofta finansierar producenter sina kärntekniska aktiviteter med just sitt allmänna företagskapital. Det finns inget sätt att hindra ett företag från (laglig) omfördelning av kapital. Att kräva att ett specifikt kapital inte får användas till kärnvapen hindrar inte att företaget - tack vare lånet - kan frigöra andra medel till själva kärnvapenproduktionen.

För att göra det enkelt: Ett företag som framställer vapen med potential att orsaka förodande humanitära och miljömässiga konsekvenser bör inte vara en affärspartner överhuvudtaget.

“Investeringarna är för tredje part, inte för vår egen räkning”

Flera banker har en policy som endast tar hänsyn till deras egen medverkan, vilket innebär att policyn endast gäller de pengar en bank investerar för egen räkning och inte för pengar placerade på uppdrag av deras kunder. Det här är djupt problematiskt eftersom en stor mängd av de pengar som en bank handhar tillhör just en tredje part.

Det är också inkonsekvent för en bank att dra nytta av att sälja investeringar i kärnvapenproducenter åt andra, trots att de inte vill satsa egna medel i dessa.

Genom att investera pengar åt kunderna så bidrar de till att kärnvapenproduktion får finansiering.

Bankerna hävdar också ibland att de inte vill göra etiska val åt sina kunder. Detta är ett svagt argument eftersom de flesta banker vägrar att öppet redovisa vilka företag som de placerar investeringar i. När en kund inte är informerad om detta har den ingen möjlighet att göra egna välgrundade val.

För fler argument och hur du kan bemöta dem se www.dontbankonthebomb.com

Kärnvapenproducenter

BAE SYSTEMS (Storbritannien)

BAE Systems är inblandade i utvecklingen av en ny typ av kärnvapenubåt för Storbritannien som ska ersätta Vanguardflottan. Företaget var också del av ett gemensamt företag som producerade nukleära missiler för det franska flygvapnet.

EADS (Nederländerna)

The European Aeronautic Defence and Space Company, eller EADS, tillverkar och underhåller kärnvapenmissiler avsedda att avfyra från ubåtar för den franska flottan, och är en del av ett samriskföretag som byggde nukleära missiler för franska flygvapnet.

GENERAL DYNAMICS (USA)

General Dynamics erbjuder underhåll, konstruktion och teknisk support för amerikanska kärnvapenbestyckade ubåtar. De byggde Ohioubåtar för den amerikanska flottan, av vilka många utrustats med kärnvapenmissiler.

ROCKWELL COLLINS (USA)

Rockwell Collins är involverat i moderniseringen av Minuteman. Bolaget arbetar med satellitkommunikationen för avfyrning av Minutemanmissiler.

ROLLS-ROYCE (Storbritannien)

Rolls-Royce är en del av ett samriskföretag i Storbritannien som utvecklar en ny klass av kärnvapenubåtar. Företaget är också engagerat i underhållet av den befintliga flottan av kärnvapenbestyckade Vanguardubåtar.

Referenser

1 Thomson ONE Banker, "Tearsheet 2674588115", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), 8 December 2010; Bloomberg Database, "Loan finder", Bloomberg Database, viewed July 2013.

2 Thomson ONE Banker, "Tearsheet 2705573115", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), 14 April

2011; Bloomberg Database, "Loan finder", Bloomberg Database, viewed November 2011.

3 Thomson ONE Banker, "Tearsheet 2614271115", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), 8 July 2010; Bloomberg Database, "Loan finder", Bloomberg Database, viewed November 2011.

4 Thomson ONE Banker, "Tearsheets 2755420115 and 2755420115", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), 14 July 2011.

5 Folksam, "About Us", Folksam website (<http://www.folksam.se/english/>), viewed 5 April 2012.

6 Folksam, "annual review 2012", p.35, available at <http://www.responsibleinvestor.com/images/uploads/reports/Folksam.pdf>, last viewed July 2013.

7 Folksam, "annual review 2012", p.36, available at <http://www.responsibleinvestor.com/images/uploads/reports/Folksam.pdf>, last viewed July 2013.

8 Folksam Exclusion lists, last updated May 2013, available at <http://omoss.folksam.se/meranforsakring/varaplaceringskriterier/uteslutnaforetag>, last viewed September 2013

9 Policy clarified in an email from Richard Torgerson, Senior Analyst, Corporate Governance at KPA, received by IKV Pax Christi on 19 August 2013.

10 Exclusion list can be found on their website, here: <http://www.kpa.se/om-kpa-pension/hallbarhet-och-etik/viutesluter/uteslutna-bolag/>, last viewed 19 August 2013.

11 Nordea, "facts and figures", available at Nordea website (<http://www.nordea.com/About+Nordea/Nordea+overview/Facts+and+figures/1081354.html>), last viewed July 2013.

12 Nordea, "Annual report 2012", p.12, available at http://www.nordea.com/sitemod/upload/root/www.nordea.com%20-%20uk/aboutnordea/csr/RIG_Annual_2012_final_low.pdf, last viewed July 2013.

13 Babcock International Group, BAE Systems, EADS, Finmeccanica, General Dynamics, Huntington Ingalls, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Rolls-Royce, Safran, United Technology Corporation

14 Updated list from personal exchange with Ms. Susanne Gloersen on 28 August 2013.

15 Nordea, "Annual report 2011", p.23, available at http://www.nordea.com/sitemod/upload/root/www.nordea.com%20-%20uk/aboutnordea/csr/Nordea_CSR_2011_ENG_120216.pdf#page=18, last viewed July 2013.

16 Thomson ONE Banker, "Tearsheet 2779465115", Thomson ONE Banker (www.thomsonone.com), 3 October 2011; Bloomberg Database, "Loan finder", Bloomberg Database, viewed November 2011.

17 Swedbank, "annual report 2012", p.6, available at http://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sc/@all/@gs/@corpaff/@pubaff/documents/publication/cid_870253.pdf, last viewed July 2013.

18 Swedbank, "annual report 2012", available at <http://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sc/@all/@gs/@>

corpaff@pubaff/documents/publication/cid_870253.pdf, last viewed July 2013.

19 Swedbank, "Position paper Defence Equipment", available at <http://www.swedbank.com/corporate-sustainability/humanrights/position-on-defence-equipment/index.htm>, last viewed July 2013.

20 Swedbank Defence Policy Paper, <http://www.swedbank.com/corporate-sustainability/human-rights/position-on-defenceequipment/index.htm>, last viewed 11 September 2013.

21 Additional information on Swedbank's policy and its implementation was provided through an email discussion with Amanda Jackson, Human Rights and Sustainability Strategist at Swedbank during August 2013.

För mer information om det globala arbetet för att stoppa investeringar i kärnvapen se www.dontbankonthebomb.com. Där kan du också läsa hela "Don't Bank on the Bomb"-rapporten.

www.icanw.org
sverige@icanw.org

